

מסורת הש"ס

א) לעיל כח. מאָ,
ב) כחצות עג.; א) ןלעיל
כא: וס״ג, ד) ןלעיל יא.;
ס) ןל״ל יתומות קטנות
ו)כא גמשה גמשה׳ות,
ז) ןל״ל אלעזר, ח) לעיל ית.
עט: נדה ת, ט) לעיל ט״,
פ) ןלעיל ג. ודף לט.;
י) ס״א חזרה,

—s—

תורה אור השלם

- סוד מרע וְעֵשָׂה טוב בקש שלום וְרַדְפּוּהָ: תהלים לר טו

—s—

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קטנה שהשיאה וכו' וקבל אביה גישה וכו'. ע' קדושין מג ע"ב ברש"י ד"ה היא וזכיה ופסגהדרין טז ע"א ברש"י ד"ה קטנה: ע' קדושין דף י' ע"א תודיה ומקבל וס' מג ע"ב תוד"ה פנ המס:

—s—

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה קטנה וכו' וקבל זכיה גיטה. ג"כ ומה שקשה על זה דהכי כאן פרש"י דהיינו בקבל זכיה ומגשה הכז וכו' פרש"י היכא דנפט שוי אין להאז וזות זה אף לקבל את גיטה ע"י מהר"ם פלאווי:
ב) בא"ד ומשקיבל את גיטה הכי היא כיתומה:

—s—

הגהות הגר"א

[א] במשנה הלז. נמחק וכן לכת' משניות ויירוטלמי: [ב] שם וכן שני נמחק ורטלה דייחיה קמי לקמן בפרק מרס וכו'ן לא נתיח להכי משו"ה לא מני כפיפא ג"כ פקחת ומרתת):

—s—

מוסף רש"י

גזירה לגזירה. הא דלחמנין כטלו הש"ס אין גזרין גזירה לגזירה, מהאי קרא נפקא (ויקרא יח) וסורתם את משמרת, עשו משמרת. כלומר גזירה למשמרת לתורתי, ולא משמרת למשמרת. שם יעשו גזירה לגזירה (בדיצה ב.). מת בעלה של גדולה. ומנאלת זקוקה ליכס. בעל הקטנה, וזוהי זיקתה נישואי אחותה הקטנה ואוסרתה עליו שאין נישואי קטנה כלום, ואם יגרשה לקטנה בגט שוב אין יכול לייס את הגדולה שחזות גרושתו היא (נדה ח.). מלמדיון את הקטנה שתמאן בו. ומילאן עוקר נישואין הראשונים ומותר לייס הגדולה (שם) שתמאן בו בעגלה ותעקור קדושה למפרע ותעשה כל בעלותיה כלאו הן של זנות, דתני (לעיל יז).

נושאין על האנוסה ועל המפוסה (ברכות ב.) שזיקתה של זו (וגדולה) תמורה לאסור הקטנה עליו, שלא היו נישואים גמורים שמה תמאן, ולכן לא מולא חז וז משום אחות אשה (לעיל יח.). אם מיאנה מיאנה. ומתיס הגדולה, ואם לאו תמתין. גדולה, עד שתגדיל. קטנה, ויעזל והיו קדושין גמורין, ותצא הלזו. גדולה, משום אחות אשה (לעיל יח.).

## בית שמאי פרק שלשה עשר יבמות

**ורבי אלעזר אוסר**. מפרש טעמא בגמ': וכן המגרש **היטומה**. קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה מותרת ליכס כדאמר דמיתה מפלת ובשעת מיתה היתה אשתו: **קטנה שהשיאה זכיה ונטגרשה**. בקטנותה <sup>א</sup>וקבל זכיה א) גיטה כדאמר בפרק נערה שנתפתמה

(כחצות מו:.) <sup>ב</sup>) ומקבל את גיטה הכי היא כיתומה בחיי האב אע"פ שאזיה חי הוא היא כיתומה לענין קידושין דשוב אין לו כח לקבל קידושה כדאמר התם אס משהשיאה אין לאזיה רשות זה: **והחזירה בקטנותה אסורה לייכס**. אס מת בקטנותה ואפי' לרצנן דגירושה גירושין גמורין אין חזרתה חזרה גמורה דקידושי י קטנה אין כלום הואיל ופקע זכות אב והיא אין לה יד והוא לה כגרופה ועומדת: **גב' עיפה**. שם חכס: **שעה אחת**. בזאיסור גרושת אחיו שהיא בכרת: **אי מיסס בעל מפלת**. לייכוס או כח נישואין הראשונים: **בקיאים בגירושין**. הכל רואין שגרשה דגירושין קלא אית להו אכל חזרה לית ליה קלא דזימנין דקא מהדר לה בזארתא ושכיב בנפרא דלא חזו אינשי בחזרתה ואמרי זה מייכס גרושת אחיו: **מי לא עסקינן**. מי ליכא לאוקומי נמי מתני' בהכי דזימנין דהוי הכי: **דגור הנך**. כל מוחזרת גזר משום יתומה בחיי האב דלחמרי' בנתני' דלאחר חזרתה הכי היא כגרופה: **פשיטא**. דהואיל ואין לאזיה רשות בה והיא קטנה אין חזרתה חזרה והכי היא כגרופה אלא להכי תנייה בנתני' לאשמועינן דטעמא דקמיימא משום הא: **כד"א**. דחכמים מודים כשגירשה כשהיא קטנה וקבל זכיה גיטה והחזירה כשהיא קטנה דאין כח לא לאזיה ולא לה לקדשה ומת כשהיא קטנה דלא בעלה משגדלה דתהוי ביאה משגדלה קידושין: **וגדלה אללו**. אמרי' סמס ביאה ראשונה משגדלה קידושין הן:

**משום ר' אלעזר אמרו נו'**. ומדקמני לעיל ומודים חכמים לרבי אלעזר ביתומה בחיי האב אלמא איירי זה רבי אלעזר דטעמא דבאחרנייתא משום הא: **לריסא**. דמוחזרת גדולה לר"א מכו: היא גופא גוירה. משום יתומה בחיי האב: **גוירה לגוירה**. זרתה אטו היא: היא **חוללת**. אס זא יכס להזוקק לה חוללת ופוטרת זרתה ולא מתייבמת אכל אס נזקק לזרתה או חוללת או מתייבמת והיא נפטרת: **בתני' סאלא משום אחות אשה**. ופטורה מחליצה ומייבוס: **מס בעלה של גדולה**. ונפלה לפני בעל הקטנה וזיקתה לאסור וקומתו ומה יעשו: **רבי אליעזר אומר מלמדין הקטנה שסמאן זו**. ומעקור נישואיה והא מייכס את הגדולה: ואס לאו תממין קטנה אללו עד שתגדיל והיו נישואיה גמורין ותלא הלזו משום אחות אשה אכל מיחלץ לגדולה לא דפסל את הקטנה עליו משום אחות חלושה: **אי לו**. איז לו: **מוציא את אשמו בגט**. ואין מלמדין אותה למאן כדאמר בגמ' יתרחק אדם מן המיאונין ומיתב נמי לא יתבה מותיה דקסבר יש זיקה אלא תלא בגט וזו לא תמייכס משום אחות גרושה אלא תלא בחליצה: **גב' ומי שרי**. ללמד קטנה שסמאן: **ידבק אדם נו'**. מפרש טעמא דכולהו לקמן: **מן ערצון**. שלא יהא ערב: **כאנא שאול**. פרק המולץ [לעיל לט:] הכונס יצמתו לשם נוי וכו':

## קמא. יבמות עשר יבמות

**היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה**. פי' בקונטרס היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י דהא רב אשי הוא דלמיר להאי טעמא ולא רצא אלא יש לפרש היא גופה גזירה שמה יאמרו העולם ייכס גרושת אחיו לפי שהכל בקיאיין בגירושין ואין הכל בקיאיין בחזרה כדאמר רצא לעיל ולאו דוקא קאמר גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא כלומר אינה אלא איסורא דרצנן: **ויתרחק מן המיאונים**. פר"ח בריש פירקין (לעיל קז:) בשם גאון דאין לקדש יתומה עד שיציאו ראייה שהיא צוגרת כדי להתרחק מן המיאונים והא דתקיני לה רצנן נישואין כדאמר לקמן (דף קיב:) לריך לומר לדברי הגאון דהיינו דוקא היכא שיש לחוש שלא ינהגו זה מנהג הפקר ומיהו מהכא אין לו ראייה אלא שלא ילמדוהו למאן: אמת

נשואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור רבא אמר לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתתה מפלת ומיהו הכל בקיאיין בגירושין ואין הכל בקיאיין בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא תותיה אית ליה קלא מי לא עסקינן דאהדרה באורתא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא דרבי אלעזר דגזר הני משום יתומה בחיי האב והחזירה הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה ביתומה בחיי האב והחזירה דברי הכל שאסורה ליכס האי מאי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל טעמא דר' אלעזר דגזר הנך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי <sup>א</sup>מודים חכמים לר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא כיתומה בחיי האב והחזירה שאסורה ליכס מפני שגירושה גירושין גמורין ואין חזרתה חזרה גמורה בד"א שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה יאבל גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתייבמת משום רבי אלעזר חולצת ולא מתייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה <sup>א</sup>היא גופה גזירה ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו היא וצרתה חולצת <sup>א</sup>היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה חולצת לאו תרוצי' קמתרצת תריץ הכי היא חולצת צרתה או חולצת או מתייבמת: **בתני'** ישני אחין נשואין לשתי אחיות <sup>א</sup>קטנות ומת בעלה של אחת מהן [א] הלזו תצא משום אחות אשה [ב] וכן שתי חרשות גדולה וקטנה מת בעלה של קטנה תצא הקטנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי <sup>א</sup>אליעזר אומר ה"מלמדיון את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר <sup>א</sup>אם מיאנה מיאנה ואם לאו תמתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה רבי יהושע אומר <sup>א</sup>אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה: **גב' ומי שרי** והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים יבחליצה ובהבאת שלום ובהפרת נדרים ויתרחק משלשה דברים ימן המיאון ומן הפקדונות ומן הערבונות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול רתניא <sup>א</sup>אבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב בעיני להיות הולד ממזר בהבאת שלום דכתיב יבקש שלום ורדפהו ואמר

למפקועי זיקה דלורייתא והיא לה אחות זקוקתו ומה יעשו: **רבי אליעזר אומר מלמדין הקטנה שסמאן זו**. ומעקור נישואיה והא מייכס את הגדולה: **ר"ג אומר**. אין זיקתה אוסרת את זו דר"ג סובר אין זיקה כלומר לא אלימא זיקה כדפי' בפ' ר"ג [לעיל נה.] הלכך אס מיאנה מיאנה ומתיכס גדולה ואס לאו תממין קטנה אללו עד שתגדיל והיו נישואיה גמורין ותלא הלזו משום אחות אשה אכל מיחלץ לגדולה לא דפסל את הקטנה עליו משום אחות חלושה: **אי לו**. איז לו: **מוציא את אשמו בגט**. ואין מלמדין אותה למאן כדאמר בגמ' יתרחק אדם מן המיאונין ומיתב נמי לא יתבה מותיה דקסבר יש זיקה אלא תלא בגט וזו לא תמייכס משום אחות גרושה אלא תלא בחליצה: **גב' ומי שרי**. ללמד קטנה שסמאן: **ידבק אדם נו'**. מפרש טעמא דכולהו לקמן: **מן ערצון**. שלא יהא ערב: **כאנא שאול**. פרק המולץ [לעיל לט:] הכונס יצמתו לשם נוי וכו': וא"ר

נושאין על האנוסה ועל המפוסה (ברכות ב.) שזיקתה של זו (וגדולה) תמורה לאסור הקטנה עליו, שלא היו נישואים גמורים שמה תמאן, ולכן לא מולא חז וז משום אחות אשה (לעיל יח.). אם מיאנה מיאנה. ומתיכס הגדולה, ואם לאו תמתין. גדולה, עד שתגדיל. קטנה, ויעזל והיו קדושין גמורין, ותצא הלזו. גדולה, משום אחות אשה (לעיל יח.).

### עין משפט ונר מצוה

יז א ב מ' פי' מהל' יבוס הל' יג סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן קעג סעיף טז:
יז ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף י:
יח ד מיי' פי' מהל' יבוס הלכה טו סמג עשין נא טוש"ע שם סימן קעה סעיף ט:
יט ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא:
כ ו ז מיי' פי' מהל' גירושין הל' טז:

—s—

תוס' חד מקמאי

תניא מודים [חכמים] לר"א (ביבמה) [בקטנן] שהשיאה אביה ונתגרשה שהיא יתומה בחיי האב והחזירה שאסורה ליכס מפני שגירושה גירושים גמורים ואין חזרתה חזרה גמורה לכאורה משמע שמוותרת לעלמא בלא חליצה מפני שהיא ערוה מן התורה אלא דבירושלמי משמע שיתומה בחיי האב צריכה חליצה וטעמא דמילתא אע"פ שהיא ערוה מן התורה אין הכל בקיאים בחוריתה שאין חזרתה חזרה גמורה ולפיכך צריכה חליצה: בעא מינה רבא מרב נחמן צרתה מהו א"ל היא גופה גזירה ואנן הלכך צרתה או חולצת או מתייבמת אליבא דר"א הוא דרייק וקמבעיא ליה הכי דאילו לרבנן אם אינה יתומה בחיי האב אפי' היא היא מותרת ליכס. ואם היא יתומה בחיי האב כיון דהיא ערוה מן התורה פשיטא שצרתה [צרת] ערוה היא ואינה מתייבמת אלא דדא אליבא דר"א קא מבבעיא ליה וה"י אלפס שכתב א) לא ירדנו לסוף דעתו וככתב ב) והא זיקת ב' יבמין דרבנן היא משום גזרת ב' יבמות הבאות מבית אחד ומ"ש התם דצרתה אינה מתייבמת אע"ג דאיהי גופה גזירה (גזרי') [ואנן ניקום ונגזור] גזירה לגזירה והכא צרתה מותרת דלא גזרי' גזירה לגזירה. איכא למימר האי דגזרי' גזירה לגזירה גזר ר"א משום יתומה בחיי האב קלישה ליה דהא כולה אכפרי לא גזרי' [ולכן] אפי' לר"א לא גזר בצרתה:

א) נראה דל"ל ורב אלפס סכתנ גס כיתומה בחיי האב לרצנן זרתה או חוללת או מתייבמת לא ירדנו לסוף דעתו. כל"ל ועי' בעגל התמאור ורמב"ן מנחמנות מה.
ב) נראה דמסר כאן מי הוא הסובר או דל"ל ומה דיש להקשות לכאורה וכו'.